

ÉNEKHANG BEMELEGÍTÉSÉNél ALKALMAZOTT DÚDOLÁSI MÓDOK HATÁSVIZSGÁLATA

T-2

Altorjay Tamás

Szegedi Tudományegyetem

Kulcsszavak: dúdolás; száraz orrszipka; nedves orrszipka

Cél: kutatásunk célja énekhang bemelegítésénél alkalmazott, kétlépcsős, ráépített gyakorlatsor hatásvizsgálata.

Elméleti keret: ötletadó elméleti háttér témái a következők

- az emberi hangadószer (toldalékcső, hangrés, légcső, tüdő és légzőizmok) felépítéséből következik, hogy előnyös, ha minden rezonátorként bekapcsolható koponyaüreget is „becsülgetünk”
- az ún. nem lineáris másodszintű modell igazolta, hogy a toldalékcső üregrendszerének ellenállása visszahat a hangrés működésére
- a XX. század hatvanas éveitől kezdve alkalmazták a hangadó szerv működési zavarainak gyógyítására az ún. „részben zárt toldalékcsöves” (SOVT) gyakorlatokat, és korunkban az énekhang bemelegítésére is néhány évtizede alkalmazzák (Sovijärvi, 1966; Titze, 2022)
- megfigyelték a klasszikus képzettségű énekeseknél az ún. „énekes formáns” képzésének jelenségét (Bartholomew, 1934; Sundberg, 1987; Chapman, 2006; Hirschberg, 2013)
- friss kutatások igazolták, hogy az enyhe lágyszájpad nyitása az éneklés során – a hang orrossá válása nélkül – előnyösen hat az énekhang minőségére (Gill B.P., 2018)

Módszerek: 28 – 14 hölgy, 14 fiatal ember – magánének hangképzésben részesülő egyetemi hallgató vett részt a kísérletben. Három hangfelvételt készítettünk velük: bemelegítés előtt, valamint az első és a második bemelegítési szakasz után. Hat magánhangzót – [ú, ó, i, é, ő, á] – tartva, kényelmes középhangon vettünk fel. Mindkét bemelegítési szakasznál ugyanazt a két dallamot használtuk. Az első szakasznál zárt és nyitott szájas dúdolással jártuk be a résztvevők hangterjedelmét, míg a második szakasznál az általunk kifejlesztett száraz és nedves orrszipkás gyakorlatokkal tettünk ugyanígy. Felvételek FFT hangképét Sieview programmal elemeztük és a vizsgált paraméterek – hangerő, zajtartalom, hangtömörség – SPSS statisztikai programmal hasonlítottuk össze.

Eredmények: mindkét bemelegítési szakasz szignifikánsan előnyösen hat a hangerő növekedésére. Az első bemelegítési szakasz a zajtartalom csökkentésére az [á, i] magánhangzóknál hatásosabb, míg a második szakasz az [ú, ó, é, ő] magánhangzóknál hatásosabb. A hangtömörségre kiegyenlítőbben hatnak a bemelegítések előnyösen: a dúdolás az [i, ő, á] magánhangzóknál, míg az orrszipkás az [ú, ó, é] magánhangzóknál fokozza hatásosabban a hangtömörséget. A két szakasz együttes hatása előnyösen ötvözik minden vizsgált paraméternél. A bejárt hangterjedelem a második szakaszban szignifikánsan nagyobb, mint az első szakaszban.

Relevanciák: az orrszipkás segédeszközök széleskörű kipróbálása, alkalmazása – a dúdolás kiegészítéseként – a hangképzési gyakorlatban javasolt.